

Johannes Andersson banbrytare för de andliga rörelserna i södra Värmland. :...

Jonasson, Olof,

8 B Br. Andersson

Psilogr.
50
(br.)
0

Johannes Andersson

Banbrytare

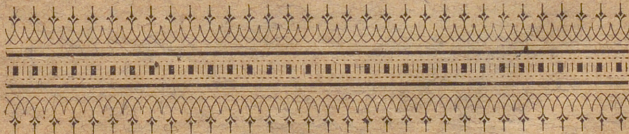
för de andliga rörelserna

i

södra Värmland

af

O. J-n. = Olof Jonasson

1899.

40/102

Kungl. biblioteket

0 0000 000084772

Johannes Andersson

Banbrytare för de andliga rörelserna
i södra Värmland.

Några dyrbara minnen från flydda tider

Upptecknade af

O. J—n.

= Olof Jonasson
(Hufvudsakligen särtryck ur Nya Stockholms-Posten.)

STOCKHOLM 1899
GUSTAF LINDSTRÖMS BOKTRYCKERI.

Johannes Andersson

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as a faint bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as a faint bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as a faint bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as a faint bleed-through from the reverse side of the page.

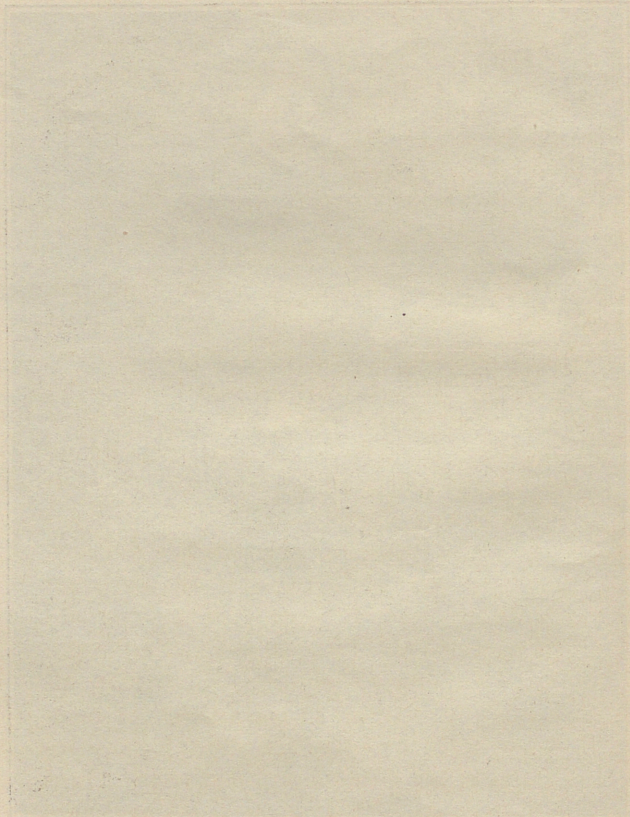
Handwritten text, possibly a name or address, appearing as a faint bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as a faint bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as a faint bleed-through from the reverse side of the page.

Johannes Andersson

Johnston & Co. Boston

Printed and Published by
Johnston & Co. Boston

I.

Det finnes flerstädes i vårt land och i synnerhet i södra Värmland ett stort antal kristna, för hvilka namnet *Johannes Andersson* ännu är kärt. Dessa torde gärna vilja återupplifva minnet af den trogne arbetaren i Herrens vingård, och denna lilla skrift vill i all sin enkelhet vara ett försök i den vägen.

I den natursköna och bördiga dalgång, som sträcker sig utmed Byälven, ligger *Gillberga*, den förnämsta af socknarna i Gillbergadalen. Den utgör moderförsamlingen i Gillberga pastorat, till hvilket äfven hör *Långserud* såsom annex. Å hemmanet *Gisslebyn* i Långserud föddes *Johannes Andersson* den 26 maj 1822. Hans föräldrar voro jordbrukare. I sina yngre år, då han ännu lefde främmande för Gud liksom nästan alla i hans hemtrakt på den tiden, idkade han gårdfarihandel och lefde mycket vildt i synden. Han söp

och slogs, hvilket han efter sin omvändelse till Herren under sorg och smärta ofta omtalade. Jag minnes, hur han uttryckte sig angående sitt syndalif. Han sade: »Djävulen hade fått selen på mig, och han körde med mig, så att det var underligt, att han inte tog lifvet af mig». Angående sin kristendom uttryckte han sig så: »Den var blott utvärtes, som då man hänger en påse på ryggen». Men i hans inre låg ändå en viss vördnad för Gud, så att han ej kunde tåla smädelse mot Gud och hans folk. Han berättade, att kan vid ett arbete i Norge hade en arbetskamrat, som en gång uttalade hädelse, under det de arbetade. De höllö sig själfva kosten under arbetet, och vid ett tillfälle, då de samtalade om sitt kosthåll, uttryckte sig kamraten sålunda: »Vi skola göra som läsarne: sätta ut tomma fat och bedja Gud, att han fyller dem». »Då blef jag», sade Johannes Andersson, »så förbittrad på honom, att jag höll på att slå honom».

Vid ett tillfälle, då A. arbetade hos en man i Norge, blef han mycket förundrad öfver den mannens ord. Det var en granne, som ville låna ett järnspett af honom, och mannen tackade Gud, för att han var i tillfälle att kunna hjälpa sin granne. Denne man var en på Gud troende, och detta hans tal var ett medel att väcka A. till omtanke. Att han genom nämnda händelse kom till

verklig väckelse, sade han inte, men väckt och frigjord ur synden blef han emellertid i Norge. Han omtalade, hur han vid ett tillfälle, då han var i stor nöd öfver sina synder, låg på en soffa och hörde tvenne öfver synden bedröfvade kvinnor samtala med hvarandra och klaga öfver sina synder. Den ena sade till den andra: »För dig är det ingen nöd, du får tro på Jesus». »Och jag», sade Johannes Andersson, »var, där jag låg på soffan, äfven i stor nöd öfver mina synder».

När Johannes Andersson kom hem till sitt fädernesland, där hans ungdomslif hade förflutit under så mycken synd, ville han af kärlek till sin Frälsare tjäna honom genom att söka föra några af hans dyrt köpta men förlorade människobarn tillbaka till honom. Och då han tänkte på huru han i sitt otroslif hade sått synd och förbannelse ibland dem, som hade varit hans umgängesvänner, brann han af nit att vilja godtgöra något, af hvad han därigenom brutit. Han började, utrustad af Gud med en väldig andekraft, att läsa Guds ord för folket samt bedja ifrigt till Gud om människors frälsning. Till en början läste han för det mesta Norborgs postilla. Efter att hafva läst vände han sig med kraftiga tillämpningar och förmaningar till det församlade folket. Han målade synden i mycket mörka färger och försummade ej att förkunna Guds dom öfver synden. Till att börja

med var han lik en Johannes Döparen, en ropandes röst i öknen, en sträng väckelsepredikant. Förkunnandet af den tro, som är till Herren Jesus, uteblef visserligen ej helt och hållet, utan såsom Johannes Döparen pekade på Jesus och sade: »Si, Guds Lamm!» så gjorde också denne Johannes äfven i början af sin verksamhet, men ej med samma fulla klarhet som under hans senare verksamhetstid, ty då målade han Faderns hjärtelag och hans stora nåd, uppenbarad i Kristus Jesus, med mycket lifliga färger. Han sökte dock alltid under hela sin verksamhetstid att måla synden svart samt afkläda människan hennes egna rättfärdighet.

Den, som skrifver dessa rader, minnes mycket väl ett tillfälle, då han talade om öfversteprästen Jehosua och hans orena kläder. Jag blef genom denna predikan så tillintetgjord och utblottad på all egen fromhet, så jag tyckte mig stå helt naken och blott inför Gud. Jag var mycket förkrossad och måste sjunka ned invid Herrens fötter. Den kvällen vågade jag för första gången i mitt lif falla på knä inför min Herre i andra människors åsyn.

Johannes Andersson försummade icke heller att förkunna, att omvändelseverket är af Gud. Jag minnes, huru han i en predikan framhöll fruktlösheten i att söka omvända sig själf. Man skulle i stället för att söka omvända sig själf börja på

med profetens bön: »Omvänd mig, Hærré, så varder jag omvänd!» Jag tänkte, att *det* behöfver jag taga i med, ty j. g. insåg, att, huru jag än bemödade mig, kom jag ej ur fläcken med mitt omvändelseverk.

Under sin första verksamhet fick Johannes Andersson utstå mycken förföljelse af den otrogna världen, i synnerhet af otrogna präster. I *Sillerud* fanns en präst, som var en förfärlig fiende till honom och sökte på allt sätt förhindra hans verksamhet. Han dundrade från predikstolen mot denna villoande, han drog ut i bygden, där A. uppehöll sig och verkade, för att bortjaga honom. I sitt nit skref han till länsmannen i orten samt uppmanade honom att å tjänstens vägnar stäfa denna farliga rörelse. — Ja, rörelse var det nog, men ingen farlig rörelse, ty det var ej annat, än att Gud väckte syndare ur deras syndadvala, så att det blef gny i de döda benen. — Länsmannen trodde, att det var något *riktigt farligt* å färde. Han skrifver till fjärdingsmannen i orten ett bref, hvilket skulle i största hast fortskaffas till adressaten, ty det var försedt med fjäder, hvilket betydde, att brefvet skulle fortskaffas så fort som möjligt. I detta bref ålades fjärdingsmannen att vid en sammankomst passa på och taga fatt på samt fängsla den farlige mannen. Men fjärdingsmannen gjorde som de egyptiska jordgummorna: han fruktade Gud och lät Herrens sändebud gå fri.

När länsmannen strax därefter träffade honom, frågade han, hur det kom sig, att fjärdingsmannen inte hade lydt den gifna ordern. Denne talade då om, huru det förhöll sig med Johannes Anderssons verksamhet, och när länsmannen fick reda på förhållandet, tyckte äfven han, att det inte var så farligt, utan saken fick ha sin gång.

Under Johannes Anderssons verksamhet i Sillerud kommo flera själar till lif i Gud. Några lefva ännu och hafva honom i kärt minne, men flera af de till Herren omvända blefvo genom schartauanska präster skrämnda för både A:s och andra lekmäns verksamhet, så att deras kärlek och förtroende till honom försvunno. Några af dessa finnas ännu kvar i Sillerud och äro bland de mest högkyrkliga. De äro liksom schartauaserna i allmänhet mycket rädda för de fria rörelserna. De äro ofta mera rädda för denna »villfarelse» än för andlig död.

II.

Vi flytta oss nu från Sillerud tillbaka till Långserud.

Att Johannes Andersson skulle möta fiendskap och förakt i sin födelsebygd, var ju enligt Jesu ord helt naturligt, ty en »profet är icke föraktad utan i sitt fädernesland och i sitt hus». Men A. blef icke föraktad af alla i sin hem-

bygd. Han fick där äfven många vänner. Många stannade för väckelseropet äfven i Långserud och fingo ett sådant behof af att höra Guds ord, att de gingo långa vägar för detta ändamål. Men ju mera rörelse det blef på det andliga området, desto mera började fiendskapen att resa sig. Den tog gestalt på flera sätt. Stundom företogo sig fienderna att störa sammankomsterna eller att genom förskräckliga lögnar om både Johannes Andersson och dem, som genom honom blifvit omvända, väcka mistroende mot den nya rörelsen. Till sist tog sig fiendskapen uttryck i ett biskopsförhör, som den 6 nov. 1853 anställdes i Långseruds kyrka, men ej af biskopen i egen person utan genom ombud. Detta ombud var prosten J. M. Freudenthal i Tösse. Jag, som då var en yngling, var närvarande vid detta förhör och minnes mycket väl, huru den vördige prosten med sin starka stämma om och om igen ropade: »Varen icke oförståndige utan förståndige, så att I icke tagen denne, som ej själf äger någon kunskap, till lärare!» Bland folket var ett starkt mummel, alldeles som det var om Frälsaren själf. Somliga sade: »Han är god», men andra sade: »Nej, han är en bedragare och förförer folket». Då prosten en stund hade stått på predikstolen och dundrat, gick han ned i kyrkan och förhörde »villoläraren». Han framkastade mycket snärjande frågor, så

att, hurudant svar han än fick, kunde det förvrängas och förklaras oriktigt.

Man hade äfven varit omtänksam och antecknat namnen på rätt många män, som mera flitigt bevistat bönestunderna. Dessa hade äfven kallats till förhöret. De framropades föredenskull till koret, där förhör anställdes med dem. Huru de redde sig i förhöret, fick jag inte så noga reda på, emedan jag befann mig långt ifrån. Men den mest insiktsfulle och talföre af dem, som flitigast följde Johannes Andersson på sammankomsterna, hade ej kallats till förhöret. Orsaken härtill vet jag icke. Kanske berodde det på, att han hade mera anseende än de andra, eller voro vederbörande rädda, att han skulle allt för kraftigt försvara läsarne och läseriet. Han stod långt framme i kyrkan, då hans vänner voro framme och undergingo förhör. Han kände sig invärtes manad att gå fram, och skulle äfven gjort så, om ej hans hustru hållit honom i rocken. Han hittade dock på råd: han gick ut ur kyrkan och därpå in genom sakristian, och så stod han snart bland sina vänner. Nu försvarade han dem så kraftigt, att förhörsförrättaren icke kunde säga något emot honom. Han beskref helt enkelt, huru det gick till vid sammankomsterna. Prästen hade nog ej förut fått höra sanningen i denna sak utan genom lögn blifvit förd bakom ljnset. Det var därför inte så underligt, att han dund-

rade så skarpt emot »förförelsen» och »villfarelsen». Nu sade han: »Förhåller det sig på detta sätt, så är ju saken ej så farlig».

Då förhöret var slut, steg fram en af församlingens mest framstående män, landtmätare Bergman, som var mycket fientlig mot A. Han läste upp en lögnskrift om Johannes Andersson och läsarne så förfärlig, att det var en styggelse att höra den. Däri beskylldes läsarne för otukt och mycket annat elände. Därpå frågade prosten, om någon hade något att anmärka emot prästerskapet. Då reste sig åter landtmätare Bergman och angaf vice pastorn N. G. Clarholm, ty äfven han var en på Jesus sant troende man. Prosten i Gillberga stod upp då och tog med stor värma och rörelse den anklagade i försvar mot de obilliga beskyllningarna, men han blef af visitatorn nedtystad. Dock — saken lär ej ha varit slut härmed. Dagen därpå hade, berättades det, pastor Clarholms angripare blifvit kallad till prästgården och där måst göra atbön, för att han med orättvisa beskyllningar hade förorättat pastorn inför visitatorn och församlingen. Sanningen häraf är dock ej till fullo bestyrkt.

Efter förhöret i kyrkan sökte man efter Johannes Andersson för att fasttaga och fängsla honom, men han var då försvunnen och stod ingenstädes att finna. Han hade gjort, som Jesus sade till sina lär-

jungar: »När de förfölja eder i den ena staden, så flyn till den andra!» Johannes Andersson hade begifvit sig till Norge, och stannade där, under det fienderna rasade som värst.

Emellertid eftersöktes han flitigt. Fjärdingsmän utsändes både genom Långseruds och Silleruds församlingar för att spana efter honom. En sådan från Kila socken kom till en bonde i Norra Björk-kärn i Långserud och frågade efter Johannes Andersson. Han låtsade sig till en början vara en mycket medlidsam vän till den efterfrågade och tyckte, att »det var så stor synd om honom». Men då han på detta sätt ej kunde få någon spänning på honom, började han tala ett annat språk och for ut med de värsta hotelser. Han visade handklofvarne och bedyrade, att, finge han bara fatt i honom, skulle han nog blifva handskad.

Men det behagade Gud att ej låta sin tjänare falla i fiendernas händer. Han var kallad till ett stort verk, som ej fienderna fingo hindra: han skulle blifva banbrytare för Guds rike i en stor del af sitt fosterland. Och han skulle beredas för sitt stora kall icke inom fängelsets murar utan genom undervisning och fortsatt öfning.

III.

Den dåvarande komministern i Långserud J. Schröder var en bitter fiende till Johannes Andersson och hans konventiklar.

Liksom de flesta af sina ämbetsbröder tog han mycket illa vid sig för den »förskräckliga villervallans» skull och motarbetade rörelsen med all makt. Han varnade folket ifrigt både från predikstolen, vid nattvardsundervisningen och på husförhören. Jag påminner mig ett husförhör, då han dundrade mot oss, för att vi gingo och hörde läsarne, och icke blott *hörde* dem utan reste långa vägar för att *hämta* dem till oss, och så ruskade han på konventikelplakatet, som om han skulle velat väcka det till lif igen, men det var och förblef dödt, Gud vare lof. När han hade slutat själfva förhöret, skulle han åter i sitt stora nit ge oss vidare förmaning, men råkade då ut för ett kraftigt motstånd af en af de mest framstående bönderna inom förhörslaget, som sade: »Nu få vi bannor, för att vi börjat läsa Guds ord, men när vi togo hem den ena »femtonkanningen» efter den andra, *då* hörde vi ingenting till». Efter det svaret tystnade prästen och sade intet mer om den saken. Han kände nog, att det var sanning, som sades.

I moderförsamlingen, Gillberga, var fiendskapen från prästerskapets sida ej stor, om ens någon, ty vice pastorn, Clarholm, var troende, och han inverkade nog på den gamle prosten, så att äfven han blef vänligt stämd mot den nya rörelsen.

I Kila voro prästerna annorlunda sinnade än i Gillberga. Där uppstod från prästerskapets sida ett förskräckligt motstånd mot läseriet. Den därvarande prosten, d:r A. Lignell, utgaf tvänne skrifter med syfte att upphetsa allmogen mot Johannes Andersson och hans verksamhet. Liksom pastorsadjunkten O. Lindgren i Svanskog gick han ofta med på bönestunderna och ställde till mycket led samma och förargliga uppträden. — Men de gjorde det väl liksom Saulus *ovetande i otro*. Guds rike hade kommit nära, men det förstodo de icke. Ty »den naturliga människan fattar intet af det, som tillhör Guds rike; det är för henne en galenskap, och hon kan icke begripa det, emedan det måste andligen dömas». — I flera församlingar höllos sockenstämmor, där man beslutade, att ingen vid äfventyr af böter skulle få upplåta hus för konventiklar. Men ingenting hjälpte, ty verket var af Gud, och då kunna människor ej göra det om intet.

IV.

Redan i början af 1854 kom Johannes Andersson tillbaka från Norge. Från denna sin resa omtalade han ofta en händelse, som mycket roade honom. Då han till fots färdades genom Bohuslän, kom han en gång in hos en fattig troende gumma. Hon ville bjuda på något, men hade ej annat än — om jag ej missminner mig — litet vattenvälling och sådbröd, hvilket hon framsatte med de orden: »Är du Guds barn, så äter du väl.»

Snart hördes å nyo Johannes Andersson i sin hembygd förkunna bättring och syndernas förlåtelse. Men snart utbröt också förföljelsen på nytt, och Johannes Andersson måste för andra gången fly, denna gång till d:r Fjellstedt, som nu bodde i Stockholm. Med honom stod Johannes Andersson icke blott i andlig utan ock lekamlig släktskapsförbindelse, hvarför han ock kallades Fjellstedts-Johannes. D:r Fjellstedt tog honom under sitt beskydd och gaf honom undervisning. Han blef en af de första lärjungarne i Fjellstedts missionsskola.

I sju år var Johannes Andersson denna gång borta från hembygden. Efter slutad kurs i Fjellstedts missionsskola hade han rest till Dalarne, där han på många stäl-

len verkat för Guds rike. I Dalarné hade man mot honom och hans vänner sökt tillämpa konventikelplakatet, och de, som öppnat sina hem för honom, blefvo dömda till höga böter, men kungl. m:t upphäfdé domen.

Johannes Andersson berättade om en dalkarl, som sade, då han var dömd att böta, för att han öppnat sitt hus för Guds ords förkunnande: »Nu får jag plikta, för att jag läser Guds ord; förr har jag fått plikta för att jag har supit och slagits. Men nu skall jag läsa och plikta, till dess hufvudet kullar.»

Mest uppehöll sig Johannes Andersson under dessa sju åren i Västergötland hos den bekante baron Essen på Tidaholm. Denne anställde honom som predikant väl förnämligast på sina gods. Nu uppfylldes på honom, hvad som står i Ps. 113: 7: »Han, som upprättar den ringe ur stoftet, han som upplyfter den fattige ur dyn för att sätta honom bredvid furstar».

Andersson berättade, att då han en gång kom till ett bruk och ville stanna för att hålla predikan, han ej kunde få något hus upplåtet därför. Han hyrde då ett rum på en gästgifvaregård i närheten af bruket. I hyra skulle han betala 5 kr., men när han ville betala, tog värden blott hälften, ty han hade fått något intryck af Guds ord. Den erfarenheten, att husen stängas för evangelii förkunnare, få Guds rikes banbrytare på mörka orter ofta göra.

Det kan nog kännas nedslående att möta sådant, då man kommer med frälsningens budskap till förtappade syndare, men då det sker på mörka orter, där inga Guds barn finnas, så är det väl inte så underligt, att det går så. Men sådant kan inträffa äfven där det finnes Guds barn, som i något ha olika åsikter med predikanten och därför anse sig inte kunna tillåta en sådan att uppträda, vore han ock den mest begåfvade och anderike. Orsakerna härtill kunna antingen vara oförståndigt nit för ren lära eller ren afund eller fruktan för vänner och öfverordnade.

Då Johannes Andersson kom tillbaka från Västergötland, var han genom Guds nåd och de många erfarenheter af nöd och nåd han genomlevvat, uppfylld med mycken nåd och visdom. Smord med den helige Ande och kraft predikade han som förut väldeligen men med mera evangelisk salva i sina predikningar. Han lefde själf ett lyckligt lif i evangelii fria, oförskyllda nåd, och hvaraf hjärtat var fullt, däraf talade munnen. Han underlät dock aldrig att måla synden och Guds dom öfver den i sina rätta, mörka färger. Hans predikan slog kraftigt an. Våldiga andeutgjutelser förspordes vid hans predikningar, många blefvo väckta ur syndens djupa sömn och började kvida och jämra sig öfver sina synder. Andersson göt evangelii olja i de svidande såren. Ge-

nom det ljus, han hade fått i evangeli
hemlighet och försoningens kraft, framhöll
han en fri och oförskyld nåd för förtap
pade syndare och inbjöd till denna nåd
äfvén de mest förlorade och djupast
sjunkna. Hans predikan bar rika skör
dar, ty hvar han drog fram med sin
verksamhet, blefvo många frälsta, dock
icke så många, som det tidtals såg ut.
År 1860 såg det ut som om i Långse
ruds Skogmark nästan alla skulle lämna
sig åt Herren, men när nådevinden hade
susat förbi och man skulle bestämma sig,
om man ville lefva för Herren och bära
korset med honom eller vända åter till
världen, då visade det sig, att mycket af
utsädet hade fallit på hälleberget. Johan
nes Andersson förstod, att det skulle så
ske. Han sade vid ett tillfälle: »Jag
känner i min anda, att det ej blir många
som lämna sig åt Herren.» Dessa ord
uppskakade mig, och jag blef uppfylld af
fruktan för min egen del och tyckte likt
fordom lärjungarne, att det var ett hårdt
tal. För min del ville jag ingalunda vara
bland dem, som skulle vända till världen
igen, jag önskade i stället af hela mitt
hjärta, att alla, som nu voro så rörda,
så ångerfulla och bedjande, skulle *helt*
lämna sig åt Jesus och för framtiden
lefva för Honom. Men nej, det blef ej
så. De flesta bestodo ej profvet, när det
gällde att försaka sig själf och världen. —
Kanhända dessa rader träffa någon af

dem, för hvilka det gick så. Betänk dig då nu, medan nådetiden ännu är kvar, ty ännu är det rum i Jesu hjärta för dig. Dig söker han ännu såsom ett förloradt får. Lyssna till hans ljufva herdestämman! Kom ihåg, att nådedagarna ila fort; snart äro de slut, och du måste inför Guds dom. Hurudan tror du, att den blir, då du har stått Guds Anda emot och lefvat i synd och egenrättfärdighet? Slå inte döförat till för denna erinran eller gyckla inte bort den, ty du kan med intetdera komma undan allvaret i den.

Jag kommer ihåg några uttryck, som Johannes Andersson brukade med afseende på de lifliga rörelser, som ofta förspordes, då han verkade bland oss. »Det är, som då man bränner ett svedjeland», sade han, »då man kommer tillbaka, sedan det är brändt, ryker det endast i någon stubbe här och där.» Hvad som tycktes särskildt bidraga till, att dessa andliga rörelser till en stor del svalnade af, var, att till orten kom en schartauansk präst, som fördömde lekmannaverksamheten på det förskräckligaste. Jag minnes, hur han i en predikan anförde detta uttryck af Jakob: »Faren icke hvar man efter att vara lärare, vetande att I skolen få dess större dom». Vid tillämpningen af dessa ord sade han: »De predikande lekmännen elda helvetet åt sig, så att det blir sju gånger hetare än det är.» Vid husförhören gick han tillväga på samma

sätt. Han var hällen icke för en oomvänd präst utan för en s. k. redlig lärare, som man kunde anförtro sig åt, fördenskull verkade hans ord så mycket kraftigare. Det var som en frostnatt på ömtålig nysådd säd: den grönska, som hade börjat visa sig, vissnade och dog bort. Mörkrets furste vet nog, huru han skall få behålla människorna under sitt välde. Det är sant, hvad Luther säger: »Där Gud bygger sin kyrka, där bygger satan sitt kapell bredvid.»

Schartauismen besmittade många troende i Johannes Anderssons hembygd, och den smittan sitter nog kvar till någon del än i dag. Jag tror, att det finnes verkliga Guds barn äfven bland dem, som hylla schartauismen, men jag tror ock, att, om de få sina ögon riktigt öppnade, så skola de ångra, att de velat hindra af Guds Ande smorde lekmän från att tjäna Herren och hans församling med de gåfvor de fått.

V.

Under senare tiden af sitt lif verkade Johannes Andersson nästan uteslutande inom den missionsförening, som jämte flera andra församlingar äfven omfattade Långserud. Sedan han gift sig med en bonddotter,

hade han här slagit sig på jordbruk och blifvit hemmansägare. Han var äfven nämnda missionsförenings ordförande under flera år. Han arbetade i denna med stort nit, så länge han orkade, både som predikant och ordförande. Sin hälsa förstörde han under sitt ansträngande arbete för missionen.

Mången tänker, att predikanterna ha ett mycket lätt arbete, men detta är sällan förhållandet, i synnerhet för de predikanter, som arbeta i en missionsförening, hvilken är utgrenad i flera socknar på landet. De ha ofta att gå långa vägar hvarje dag, i hvilket väder eller väglag som helst, och sedan på kvällen predika, i synnerhet på sista tiden, för en stor åhörarskara under en tryckande värme. Kanske de sedan på natten få ligga i kalla rum och i kalla sängkläder. På detta sätt har mången predikant förstört sin hälsa.

Johannes Andersson arbetade i början af sin verksamhetstid som bokspridare och predikant. Han kunde då en gång inte få något natthärbärke utan måste ligga under bar himmel på en dikesbank. Och detta var ej enda gången, han hade ett dåligt härbärke öfver natten. En gång, har jag hört berättas, drogo hans fiender honom in i ett svinhus för att stänga in honom och låta honom få härbärke däri. Då lär han ha tackat Gud och sagt: »Detta blir allt för godt för mig. Jag

hade varit värd att ligga i helvetet jag». Hans fiender hade då släppt ut honom under utropet: »Du är galen».

Under sina sista lefnadsår kunde Johannes Andersson för sjukdoms skull ej verka som predikant utan måste hålla sig hemma. Men han verkade ändå för Guds rike, så länge han var ibland oss, genom sina förböner samt genom sitt helgade umgänge med de många, som besökte honom. Då man kom till honom, hade man alltid uppbyggligt både af det ord, man alltid läste tillsamman, och genom samtal med honom. Han talade alltid så godt om Gud och prisade honom för alla ting.

En gång var jag och en annan hans vän hos honom; då hade han mycket svår tandvärk. Men ju värre tandvärken ansatte honom, desto mera tackade han Gud. Jag stod straffad af hans exempel, ty hade det varit jag, som lidit så, då hade jag *jämrat* mig men inte *tackat Gud*. Johannes Andersson ville prisa Gud för allt, både ondt och godt, och så bör det vara. Men det hade jag ej lärt mig då och inte heller ännu.

Johannes Andersson var mycket mån om Guds ära. En gång hade en gumma varit i kyrkan och hört en god predikan af församlingens prost, och då hon kom till Andersson utropade hon gång på gång: »O, den välsignade prosten, den välsignade prosten!» »Nej, ni skall inte

säga så», sade A., »utan ni skall säga: »Den välsignade Jesus». Han tänkte nog nu, som han både tänkte och sade, då man kom och berömde eller tackade honom för en vacker predikan. Han brukade då säga: »Inte tackar man fatet, då man har ätit ur det, utan man tackar gifvaren». Så bör det också vara; man bör tacka Gud för alla gåfvor, äfven för den uppbyggelse, man får genom en predikan. Det är farligt att berömma predikanter inför dem själfva, ty därigenom kunna de blifva uppblåsta och falla i djävulens snara och under lastarnes dom. Salomo säger: »Den, som smickrar sin nästa, lägger en snara för hans fötter».

Johannes Andersson ådagalade i missionsverksamheten, såväl den inre som den yttre, stort nit. Han lät det ej bero med att blott predika en gång om dagen, utan han var mycket angelägen om att besöka sjuka samt samtala enskildt med människorna om det enda nödvändiga, själens frälsning. Jag var en gång i hans sällskap på en missionsresa i en grannsocken. Det var icke många människor, han träffade, utan att han talade med dem om deras själstillstånd. Mötte vi någon på vägen, antingen vi åkte eller gingo, så brukade han stanna och inleda samtal med dem. Det rörde sig om någon världslig sak till att börja med, men, innan samtalet slutade, hade vanligen lämnats någon allvarlig påminnelse

angående det enda nödvändiga. Han gick härvid kärleksfullt och försiktigt tillväga, så det var sällan någon, som blef förargad på honom.

Guds barn uppmuntrade och stärkte han i tron, då han träffade dem. Några utaf de troende tyckte, att han hade för liten förmåga af urskillning, då det gällde att skilja Guds barn och skrymtare åt, och det kan ju hända, att detta var sant, synnerligen i början af hans verksamhet. Erfarenheten lärde honom åtskilligt härutinnan. Men han blef aldrig lik en del människor, som snart sagdt inte ha förtroende till någon mer än sig själfva och några andra, som äro deras gynnare. Han var uppfylld med mycken kärlek, och »kärleken tror allting och hoppas allting». Han dömer därför ej efter gissningar, utan först då det finnes klara bevis på att troslovet ej är äkta.

Vid det ofvannämnda tillfället, då jag var med Andersson till grannsocknen, hade han ej någon särskild kallelse att *då* fara dit. Han kom därför oväntad till sina vänner, som nog inte sågo illa på att han kom. Det var en särskild sak, som då låg honom om hjärtat: han hade hört, att somliga af hans vänner hade blifvit indragna i schartauanska åsikter, hvilket han ansåg för en stor fara för dem själfva samt ett hinder för Guds rikets utbredande. Vi kommo till det ställe, hvarest man hade blifvit smittad

af nämnda åsikter. Han kunde där ej få hålla någon predikan första dagen, dock blefvo vi härbärgerade där. Andra dagen tilläts han hålla morgonbön. Jag gick under första dagen i flera hus och hörde efter, om man inte kunde få utlysa predikan på kvällen, men på alla ställen hade de hinder att förebära, så den dagen höll Andersson ingen predikan. Häröfver mädde han riktigt illa; ty han tyckte det var en förspilld dag. Det lugnade honom något, att han fick tillfälle att samtala med en sjuk man om hans själstillstånd.

VI.

Under de senare åren af sin lefnad blef Johannes Andersson som så många andra oroad af striden angående försöningen. Men han var så klen, att han ej själf orkade läsa det, som skrefs angående denna fråga, utan andia måste läsa för honom. Han blef en ifrig förfäktare af den s. k. gamla åskådningen. En af hans vänner tyckte, att det var illa, att han, som var så klen, skulle blifva dragen in i stridsfrågor, som ofta ha det med sig, att de utsläcka kärleken, ja, till och med själfva troslovet. Paulus säger angående denna sak: »Påminn

om detta, besvärjande dem inför Herren att icke strida om ord, hvilket tjänar till intet men förvänder de hörande». Då denne hans vän började tala med honom i detta ämne, blef han först litet häftig men lugnade sig snart. Han frågade den besökande, om han kommit för att varna honom. Denne svarade, att han hade tänkt göra det, men varit oviss, huru han skulle göra, och hade fördens skull bedt Gud, innan han gick in, att, om det vore hans vilja, han skulle styra så, att detta ämne kom på tal, men om det ej vore hans vilja, att han då skulle förhindra det.

Johannes Andersson var mycket finkänslig. Ett exempel därpå må nämnas.

Han bjöd mig nästan alltid, då jag var hos honom, att stanna öfver natten, om han trodde, att jag behöfde natthärberge. Men en gång var jag hos honom, då han ej bjöd mig stanna öfver natten. Däröfver hade efteråt hans känsliga samvete blifvit så oroadt, att han dagen därpå skref och skickade med särskildt bud till mig ett bref, hvori han bekände sitt — som han tyckte — stora fel och bad mig om förlåtelse. Jag för min del hade just inte ansett det för något fel, emedan han väl visste, att jag fick stanna på ett ställe, där de gärna mottogo mig. Detta var ej ett enstaka fall, utan ofta led han på grund af, som mången skulle tycka, allt för små orsaker. Men där man vill

i allt vandra inför Herren och till hans ära samt med sitt lif vill befrämja sina medmänniskors bästa i både andlig och lekamlig måtto, där blir nog samvetet känsligt.

Sista gången jag besökte honom, var han helt medveten om, att det var sista gången, oaktadt han ej var värre sjuk då, än han hade varit förut en längre tid. Han sade: »När du nu får höra, att jag har fått flytta hem, skall du tacka Gud.» Jag svarade, att jag skulle göra så. Sedan sade han: »Föd mina får och lamm.» Strax därpå tillade han: »Inte mina, förstår du, utan Jesu får och lamm.» Han bad mig äfven hälsa predikanterna, att de icke skulle hasta med att skilja sig från kyrkan med afseende på nattvarden, »emedan», sade han, »de därigenom stänga verksamheten för sig». — »Inte så, att förstå,» fortsatte han, »att jag skulle anse det oriktigt eller mot Guds ord att taga nattvarden utom kyrkan».

Det gick, som Johannes Andersson hade sagt: det var då sista gången jag såg honom. En tid därefter fick jag höra, att han hade flyttat öfver gränsen och hem till sin käre Gud och Frälsare.

Den 7 november 1878 insomnade han saligt i tron på den Frälsare, han så troget hade tjänat under den tid, han hade varit hans lärjunge.

Johannes Andersson hade ej något intagande utseende men ett så mera inta-

gande sätt. Uppfylld af kärlek, som han var, var han mycket vänlig och tillmötesgående mot både vänner och fiender. Från hans sida sedt, hade han inga fiender, ty han älskade alla och bad till Gud för alla, kanske mest för dem, som hatade och smädade honom. Då han blef hatad, smädad och beljugen, gjorde han, som Jesus säger, att hans lärjungar skola göra: han gladdes och fröjdades däröfver. Jag minnes, hur han uttryckte sig vid ett tillfälle, då han berättade om huru han en gång hört en af sina vänner och medarbetare försmädas; han tyckte, att nådelönen ökades storligen i himmelen för denne hans vän enligt Jesu egna ord.

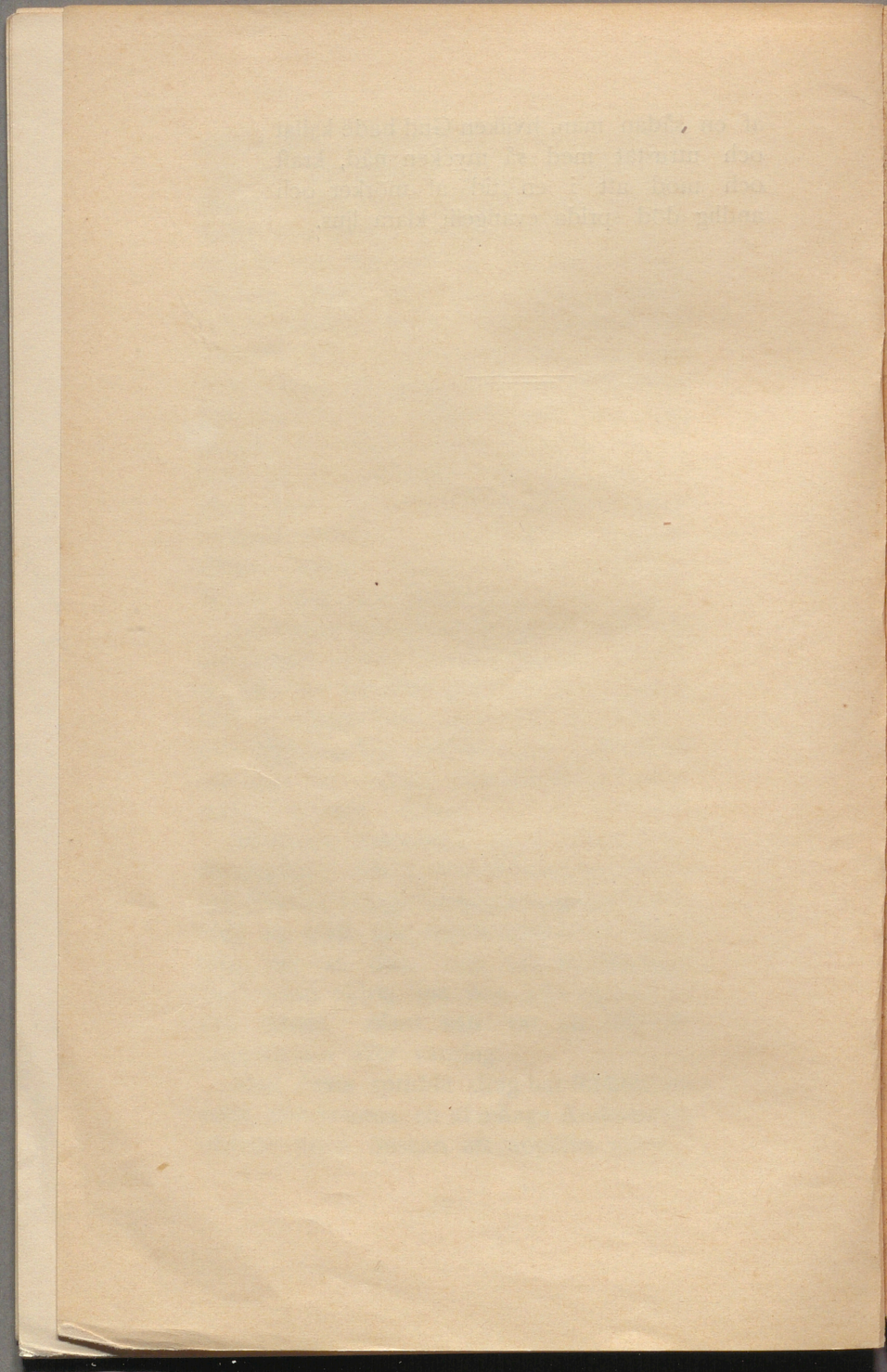
Att hafva Johannes Andersson med på bjudningar såsom begrafningar och bröllop m. m. var särdeles godt, ty han underhöll vanligen hela laget med intressanta och uppbyggliga samtal och berättelser om sina och andras erfarenheter af både godt och ondt i lifvet.

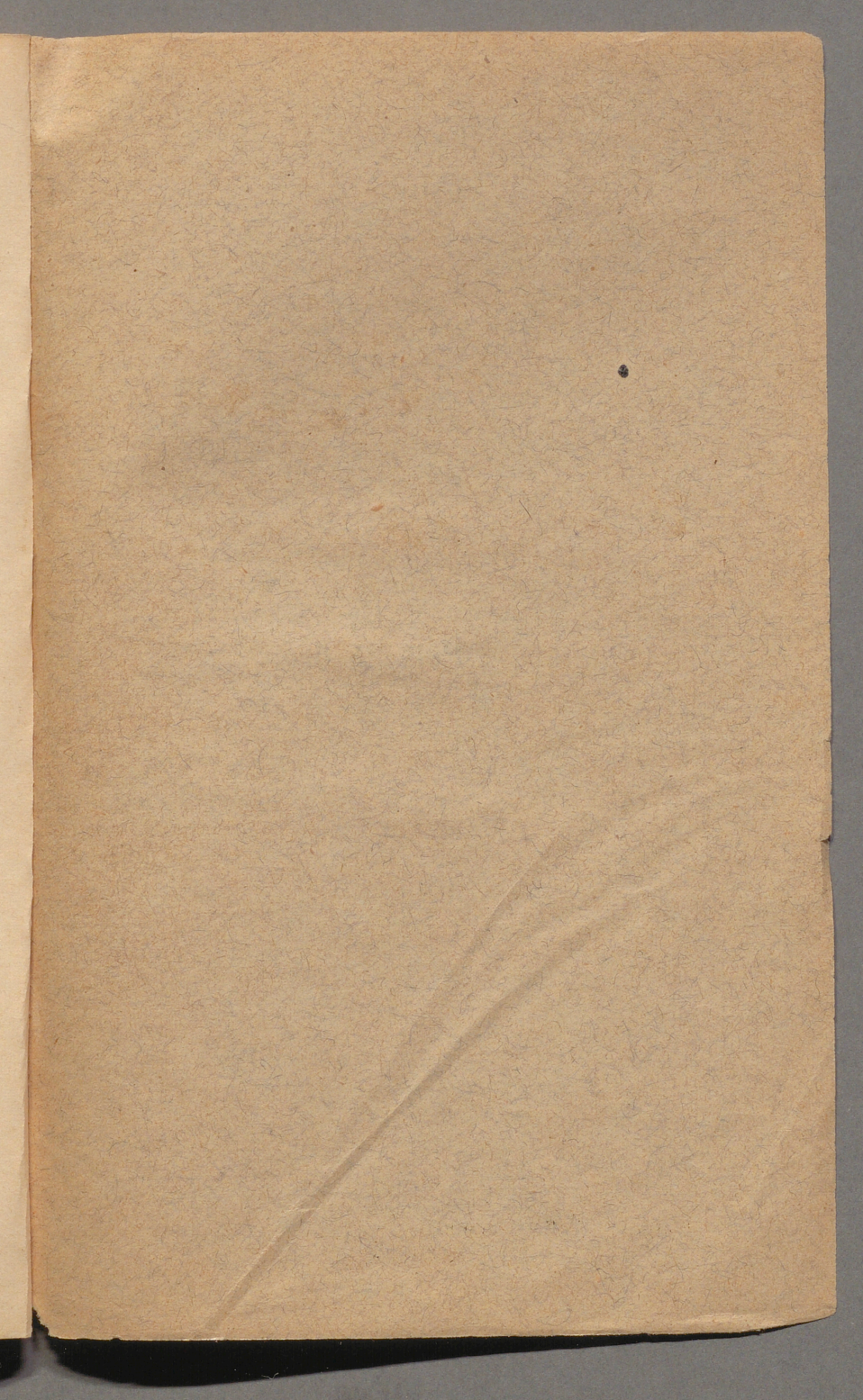
Johannes Andersson ägde stora förståndsgåfvor och kunde genom sina kloka och fyndiga inlägg i samtal och diskussioner reda sig godt mot sina motståndare. Men han var ej den, som var stridslysten. Han stred aldrig, om han icke blef nödgad därtill. *Hans* sätt var att tala till uppmuntran eller varning.

Med dessa spridda drag har författaren velat efterkomma en af många Anderssons vänner närd önskan att upplifva minnet

af en sådan man, hvilken Gud hade kallat
och utrustat med så mycken nåd, kraft
och mod att i en tid af mörker och
andlig död sprida evangeliets klara ljus.

Pris 25 öre.

Omslaget tryckt a
Gottfrid Westlings Tryckeri, Stockholm.
1899.